

DECIZIE

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Sveatoslav Moldovan
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de SRL “Agrimatco-Service”, reprezentată de avocatul Chira Constantin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL “Agrimatco-Service” împotriva GȚ ”Marciuc Mihail” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost încetată procedura în apel,

c o n s t a t ă :

La 08 noiembrie 2017, SRL ”Agrimatco-Service” a depus cerere de chemare în judecată împotriva GȚ ”Marciuc Mihail” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Agrimatco-Service”.

Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de SRL ”Agrimatco-Service” și s-a menținut hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

Prin decizia din 20 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de SRL ”Agrimatco-Service”, reprezentată de avocatul Chira Constantin, fiind casată integral decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 29 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost acceptată spre examinare cererea de apel declarată de SRL “Lexcolect Consulting” în interesele SRL ”Agrimatco-Service”.

Prin încheierea din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a încetat procedura de apel în latura apelului declarat de SRL „Lexcolect Consulting”, reprezentantul în baza contractului de mandat al SRL „Agrimatco Service”, ca fiind depus de o persoană care nu este în drept să declare apel; s-a încetat procedura de apel declarat de avocatul Constantin Chira, reprezentantul apelantului SRL „Agrimatco Service”,

ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 28 iunie 2019, SRL "Agrimatco-Service", reprezentată de avocatul Chira Constantin, a declarat recurs împotriva încheierii din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre examinare a apelului în fond.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, care urmează a fi casată, invocând faptul că, recurenta a probat împuternicirile SRL „Lexcolect Consulting” prin prezentarea copiei contractului de mandat, încheiat între ele, iar instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL "Agrimatco-Service", reprezentată de avocatul Chira Constantin, urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea privind încetarea procedurii de apel a fost pronunțată de Curtea de Apel Bălți la 04 iunie 2019, fiind recepționată de avocatul recurteii la 27 iunie 2019. Dat fiind faptul că recursul a fost înregistrat la 28 iunie 2019, Colegiul constată că acesta a fost declarat cu respectarea termenului prevăzut de legea procesuală.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță, se constată că, nefiind de acord cu hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, la 25 iunie 2018, SRL "Lexcolect Consulting" în interesele SRL "Agrimatco-Service", a contestat-o cu apel, înregistrând o cerere de apel nemotivată. (f.d. 67)

Prin încheierea din 08 august 2018 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel, acordându-i apelantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor, prezentării apelului motivate și a dovezii de plată a taxei de stat. (f.d. 78-83)

La 12 septembrie 2018, avocatul Constantin Chira, în interesele SRL "Agrimatco-Service", a înregistrat apelul motivat. (f.d. 89-94)

Prin încheierea din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a încetat procedura de apel în latura apelului declarat de SRL „Lexcolect Consulting”, reprezentantul în baza contractului de mandat al SRL „Agrimatco Service”, ca fiind depus de o persoană care nu este în drept să declare apel; s-a încetat procedura de apel declarat de avocatul Constantin Chira, reprezentantul apelantului SRL „Agrimatco Service”, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (4), lit. a), b) din Codul de procedură civilă, după primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că: a) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen sau instanța de apel a respins

cererea de repunere în termen; b) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Potrivit art. 360 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sunt în drept să declare apel: a) părțile și alți participanți la proces; b) reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege; c) martorul, expertul, specialistul și interpretul, reprezentantul cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

Potrivit art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesele civile ale persoanelor juridice se susțin în instanța de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiaari.

Din prevederile normei citate supra rezultă că, pot avea calitatea de reprezentanți ai persoanelor juridice în procesul civil: administratorii, salariații persoanelor juridice, avocații și avocații stagiaari. Prin urmare, nu orice subiect de drept poate avea calitatea de reprezentant în procesul civil, legislația procesuală oferă această posibilitate doar subiecților de drept cu statut special menționați mai sus.

Astfel, Colegiul susține că este inadmisibil ca în procesul civil o persoană juridică să fie reprezentată de o altă persoană juridică, cu excepția cazurilor când calitatea de administrator al persoanei juridice o are o altă persoană juridică (de exemplu, organizația gestionară conform art. 70, alin. (6)-(8) din Legea privind societățile pe acțiuni).

Din moment ce legea nu-i recunoaște unei persoane juridice posibilitatea de a reprezenta procesual o altă persoană juridică, aceasta nu poate beneficia de drepturile specifice prevăzute de lege pentru reprezentant în procesul civil (printre care și dreptul de a semna cererea de apel și de a o depune în instanța de judecată).

Împuternicirile avocaților de reprezentare în procesul civil a persoanelor juridice, se atestă prin mandatul semnat de client (reprezentat). Astfel, din prevederile art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă rezultă că, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Conform pct. 2 și 6 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar sânt documente de strictă evidență, care confirmă împuternicirile acestora în instanța de judecată. Formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: 1) pe recto se inserează: a) numărul și seria; b) denumirea biroului asociat de avocați; c) denumirea cabinetului avocatului; d) datele de contact; e) denumirea „MANDAT”; f) numele și prenumele avocatului; g) numărul licenței și data eliberării; h) numărul contractului de asistență juridică și data semnării; i) numărul deciziei coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și data semnării; j) semnătura avocatului, certificată prin ștampilă; 2) pe verso se inserează: a) împuternicirile avocatului; numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Potrivit pct. 8 din Hotărârea menționată, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

De asemenea Colegiul reține, că potrivit prevederilor art. 11 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, nu se admite acordarea de către avocat a asistenței juridice de reprezentare a intereselor în instanța de judecată în alt temei, decât în baza contractului de asistență juridică, iar mandatul avocațial reprezintă un act juridic de confirmare a împuternicirilor avocatului în raport cu terții și/sau instanța de judecată. Contractul de asistență juridică, reprezentând în esență o prestație de servicii, cade sub incidența reglementărilor art. 936 din Codul civil. Or, contractul de asistență juridică, reținând natura prestației și subiectul special al acesteia, are un caracter intuitu personae, având la bază încrederea clientului în avocatul cu care a contractat și, în acest sens, urmează a fi executat personal de către avocatul cu care a contractat clientul.

Din prevederile art. 81 din Codul de procedură civilă, rezultă că împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eşalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

La caz, în vederea demonstrării existenței împuternicirilor de reprezentare a intereselor SRL „Agrimatco Service”, SRL “Lexcolect Consulting” a prezentat contractual de mandat nr. 08/2 din 25 septembrie 2017, valabil pentru o perioadă de trei ani.

În așa mod, se constată cu certitudine că SRL “Lexcolect Consulting” a declarat apel împotriva hotărârii din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, fără a avea împuternicirea să depună cererea de apel, circumstanță determinată de cadrul normativ aplicabil speței și practicile existente, deoarece, după cum s-a indicat anterior, apelantă în prezentul proces este SRL „Agrimatco Service”. Cererea de apel în numele și interesele ultimei a fost întocmită, semnată și depusă de către administratorul SRL “Lexcolect Consulting” – Olesea Cernolev, în baza contractului de mandat menționat, aceasta fiind administratorul unei alte persoane juridice.

Suplimentar, este de menționat faptul că SRL “Lexcolect Consulting”, chiar și în situația în care acționează în temeiul unui contract de mandat în numele SRL „Agrimatco Service” în calitate de client în cadrul unui raport juridic, având ca obiect contractarea unor servicii de încasare a datoriilor, nu a fost în drept să cumuleze atât calitatea de client, cât și de executant în cadrul respectivului raport

juridic. Din această perspectivă, prevederile din contractul de mandat contravin prevederilor imperative ale legii, fiind lovite de nulitate absolută în temeiul art. 220 alin. (1) din Codul civil, deoarece dreptul de reprezentare procesuală poate să-l aibă doar un reprezentant în procesul civil (art. 81 din Codul de procedură civilă).

Astfel, din moment ce SRL "Lexcolect Consulting" nu poate avea, de principiu, calitatea de reprezentant în procesul civil, semnarea și depunerea cererii de apel de către aceasta din urmă contravine prevederilor art. 75, 81 din Codul de procedură civilă, căci, nimeni nu poate transmite mai multe drepturi decât are el însuși, Colegiul calificând situația juridică descrisă mai sus ca semnarea cererii de apel de către o persoană neîmputernicită de a o semna.

Cu referire la cererea de apel depusă de avocatul Constantin Chira la 12 septembrie 2018, Colegiul reține prevederile art. 110 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu prevederile art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Mai mult, dispozițiile art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă constituie o garanție a dreptului de apărare, legiuitorul urmărind că persoanele, care din motive întemeiate au omis termenul de apel, pot fi repuse de către instanța de apel, în baza cererii. Totodată, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Reieșind din înscrisurile anexate la materialele cauzei, avocatul Constantin Chira a cunoscut despre existența hotărârii primei instanțe, a cunoscut despre depunerea apelului nemotivat de către o persoană neîmputernicită, și-a exercitat calea de atac apelul (prin depunerea apelului motivat), dar a omis să solicite repunerea în termenul de declarare a apelului și să probeze motivele omiterii termenului.

Este de menționat că, legislația procedurală de rând cu stabilirea anumitor drepturi procedurale participanților la proces, instituie și obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, în scopul contracarării oricăror abuzuri de drepturi, la caz, crearea unei concluzii false de prelungire a termenului de depunere a apelului motivat. Respectiv, reînnoirea acestui termen pe motive, care nu au putere de convingere, poate fi contrară principiului securității raporturilor juridice.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de

neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Din această perspectivă, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de SRL “Agrimatco-Service”, reprezentată de avocatul Chira Constantin, împotriva încheierii din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, este neîntemeiat, iar actul de discreție al instanței de apel urmează a fi menținut de către instanța de recurs.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de SRL “Agrimatco-Service”, reprezentată de avocatul Chira Constantin.

Se menține încheierea din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL “Agrimatco-Service” împotriva GȚ ”Marciuc Mihail” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Ala Cobăneanu,

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan,

Svetlana Filincova